

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ มีความรู้สึกตื่นตัว นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ไม่หิว ดังคำกล่าวที่ว่า

“นอนไม่หลับครับ ใจเต้นแรงเรื่อยๆ นอนไม่หลับทั้งคืน นอนดึกดึกๆ ท้องก็ร้อง แต่ไม่หิว กระสับกระส่ายทั้งคืน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ทำอะไรหลายๆ ตัวเบา ความรู้สึกไวแบบตื่นตัว ใจเต้นแรง หัวใจรู้สึกเบาๆ พุดเก่ง น้ำลายน้ำลายเหนียวเลย กลางคืนก็เดิน เดิน รอบหมู่บ้านเลย บางทีก็ดกเบ็ดตอนกลางคืน หมาเห่าเกรียว ก็เรื่องของหมา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยทำตื่นตัว รู้สึกดี ไม่เบื่อ ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันดี ตัวเบาๆ สบาย ไม่เครียดทำอะไรก็เพลินไปเรื่อย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อน ทำกิจกรรมที่สนใจ และออกเที่ยวนอกบ้าน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 14 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับเพื่อน การเสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว ไม่สนใจการเรียน และมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ เสพยาบ้าลดลง เกิดความขัดแย้งรุนแรงกับครอบครัว เตรียมส่งรักษาต่อกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน มีความสุข นอนไม่หลับ และไม่รู้สึกหิว ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ตนเองคลายเครียด และเพลิดเพลิน

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12 เพศชาย อายุ 19 ปี เสด็จมาบ้านนาน 2 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างไฟฟ้า สถานภาพสมรส โสด ปัจจุบันอาศัยอยู่กับมารดา อายุ 45 ปี และน้องชายอายุ 6 ขวบ (อาศัยอยู่กับป้าข้างบ้าน) ส่วนบิดาแยกทางกับมารดา ประมาณ 6 ปี ที่ผ่านมามีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไป ฐานะปานกลาง สัมพันธภาพของครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน ลักษณะการเลี้ยงดูเปลี่ยนแปลงไปตามคุณลักษณะของผู้ปกครอง และวัยของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้งบิดามารดาการเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นผู้ปกครองหย่าร้างกัน และต้องอยู่กับบิดาพร้อมครอบครัวใหม่ การเลี้ยงดูเป็นแบบควบคุม สั่งการ จากนั้นไปอยู่กับมารดาการเลี้ยงดูเป็นแบบให้อิสระ

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยตั้งอยู่ในชุมชนชนบทเป็นบ้านปูนชั้นเดียว อยู่ติดกับทุ่งนา มีบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างๆ กัน ภายในบ้านเป็นห้องสี่เหลี่ยมพื้นปูน ไม่กว้างนัก มีคู่เสื้อผ้า 2 หลัง กันบังเตียงนอนซึ่งเป็นเตียงนอนของผู้ให้ข้อมูล และมารดาที่นอนด้วยกัน

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 3 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 45 ปี ตัวเขวachsen และน้องชายอายุ 6 ขวบ (อาศัยอยู่กับป้าข้างบ้าน) บิดาหย่าร้างกับมารดามานานประมาณ 6 ปี มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และรับจ้างทั่วไป ฐานะปานกลาง

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน จัดแย้ง กล่าวคือ หลังจากบิดาแยกทางกับมารดาผู้ให้ข้อมูลต้องและน้องชายอายุ 11 ปี (เสียชีวิตแล้ว กลางปี พ.ศ.2552) ต้องไปอยู่กับครอบครัวใหม่ของบิดาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทะเลาะกับบิดาจึงกลับมาอยู่กับมารดาจนถึงปัจจุบัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เขาหย่ากับแม่ ตอนแรกผมอยู่กับพ่อตั้งแต่ ม.1 ที่เขาหย่ากัน พ่อผมมีเมียใหม่ อยู่กับพ่อ ตั้งแต่ ม.1 จนจบ ม.6 ก็มาอยู่กับแม่...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“กลับบ้านเย็นเขาก็คอยด่า ตีผม ตีตั้งแต่เด็ก ไม่ให้ออกจากบ้าน เสาร์ อาทิตย์ ก็อยู่แต่บ้าน อึดอัด น้อยใจ คิดว่าพ่อไม่รัก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามคุณลักษณะของผู้ปกครอง และวัยของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้งบิดามารดา

การเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นผู้ปกครองหย่าร้างกัน และต้องอยู่กับบิดาและครอบครัวใหม่ของบิดาการเลี้ยงดูเป็นแบบควบคุม ตั้งการ จากนั้นได้อยู่กับมารดาเพียงลำพัง การเลี้ยงดูเป็นแบบให้อิสระ ไม่ค่อยพูดคุยกับมารดา ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่แค่บ่นว่าถ้าผิจริง เขาไม่เคยดี ผมก็อยากไปอยู่กับแม่ แต่พ่อไม่ให้ไป เขากลับผมเกษมย์ก่อนอยู่ด้วยกันครบแม่ก็จะตามใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ก่อนจบ ม.6 ผมโดนตีทุกวัน ผมเล่นบอลกลับบ้านมีด ตีผมทุกวัน ก็เล่นแถวบ้าน กลับมาก็โดนตี โดนทุกวัน ก็แถวบ้าน ไม่มีใคร ก็เล่นกีฬาเขาใช้ทุกอย่างที่อยู่ใกล้มือดี ไม่กลัว สายซาง ไม้ พ้อโมโหร้าย เขาไม่ฟังเหตุผล ถ้ารู้ว่าทะเลาะกับใคร ก็ตีผมก่อนถามเหตุผลทีหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“แม่ไปทำงานทุกวัน กลับเย็น ไม่ค่อยได้คุยกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นเพื่อนในสถานศึกษา และมีเพื่อนสนิทเพศชายบ้างซึ่งปัจจุบันอยู่ในสถานบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“แถวๆ นั้น ก็เล่นกันเยอะ แต่ก็เล่นทั้งในบ้านนอกบ้าน พ่อแม่เพื่อนเขาไม่ได้อยู่ด้วย มันอยู่กับยาย เขาก็ไม่รู้เรื่อง เพราะอยู่คนละห้องกัน ตอนนี้นันบำบัดอยู่ที่โรงพยาบาล 2-3 เดือนแล้ว พ่อแม่เขาพาไปบำบัด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาดังอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหาผู้เสพติดจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือกับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการสุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ

ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจากสถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิธีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิธีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวแต่ไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เล่นกีฬาตอนเย็นหลังเลิกเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“กลับบ้านแค่ซักผ้าตัวเอง ไม่ได้ทำอะไร เสาร์ อาทิตย์ ก็อยู่แต่บ้าน บางทีก็ไปทำงานกับพ่อ จากนั้น ผมก็คิดยา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 17 ปี เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ได้แก่ การออกไปอยู่นอกบ้านอย่างมีอิสระ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า และการถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลองในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็ผมออกจากบ้านเขา ไทโร ไปบอกให้กลับบ้านผมไม่กลับ ก็อยู่กับเพื่อน บ้านอยู่คนละฝั่งกับบ้านพ่อ เพื่อนผมเล่นยา ตอนนั้นอยู่กับพ่อกลัวพ่อ พ่อไม่อยู่บ้านก็ไม่ต้องกลัวอะไร ใจอยากลอง เพื่อนชวนบ่อยจัด เห็นมันนั่งดูอยู่ก็ลอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดา หากมีโอกาสต้องทดลองเสพ ดังคำกล่าวที่ว่า

“(พชักหน้ารับ) มันธรรมดา ใครที่มีโอกาสดูก็ต้องลอง ส่วนใหญ่ก็ลองกันทั้งนั้นแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

3. วิธีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม คือ แยกตัวจากครอบครัวใช้ชีวิตอิสระ พักอาศัยอยู่กับเพื่อน การเสพยาบ้า หยุดเรียน และทำงานเลี้ยงตัวเอง เมื่อเพื่อนถูกส่งเข้าสถานบำบัดรักษาจึง

กลับไปอยู่บ้านมารดา และเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาชั้น ปวส. ปีที่ 1 ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่กับเพื่อนต้องทำงาน อยู่กับแม่ไม่ต้องทำอะไร เพื่อนไปโรงเรียน ผมก็อยู่บ้าน ทำทุกอย่าง ฝึกดา ขกบ๊วย ช่านา แต่เขาก็ให้ตั้ง ก็อยู่อย่างนั้นเกือบปี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ มีการเสพยาบ้าบ่อยขึ้น ในปริมาณ 1 เม็ดต่อวัน เสพยาทุกวันหากมีเงิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“(เสพ) ก็บ่อยขึ้นแล้วแต่ ถ้ามีตั้งก็ทุกวัน วันละเม็ด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้า สามารถหาขายป่ามาเสพได้ง่าย และสะดวกหากมีเงิน และอยู่กับเพื่อน ที่เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“แล้วแต่เพื่อน เพื่อนจะเป็นคนเอามา ตอนนั้นไปรักษาที่โรงพยาบาล... หลายเดือนแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ การเสียโอกาสทางการศึกษา ผลการเรียนต่ำ เกิดความขัดแย้งกับครอบครัวจนต้องออกไปอยู่นอกบ้าน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้น ทะเลาะกับพ่อแม่ อยู่ที่บ้านเพื่อน ครั้งแรกนี้อยู่ ม.6 ทะเลาะกับพ่อ ก็ออกมาอยู่บ้านเพื่อนเกือบปี เพิ่งมาอยู่กับแม่เพราะ ไม่มีตั้งเลยกลับไปหาแม่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“หยุดเรียน ไปปีหนึ่ง ตอนนั้นผมติดศูนย์ แก่ศูนย์พอคิมันเปิดเทอมพอดีก็ร้อไปอีกปี”

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ทำให้ครอบครัวผิดหวัง และเสียใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไอ้คนที่ดี ก็ตาย อยู่แค่ไอ้คนที่เอาดีไม่ได้ ทำแต่เรื่องให้เสียใจ” (มารดาผู้ให้ข้อมูล รายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

4. วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี เว้นระยะการเสพยาบ้าได้นาน 2 เดือน มีการเสพยาบ้า 2 ครั้ง โดยให้เหตุผลว่าเพื่อนไปหาที่บ้าน และแบ่งยาบ้าให้เสพ ปัจจุบันเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ 2 สัปดาห์ สนใจการเรียน และผลการเรียนดีกว่าช่วงที่เรียนระดับมัธยมศึกษา ดังกล่าวที่ว่า

“ตอนนี้มาถึงวิทยาลัย 7 โมงครึ่ง ทันเช้าแถวทุกวัน ยกเว้นเช้าที่ฝนตกหนักเมื่อตอนต้นเทอมไม่ไปเรียน คิดจะไม่เรียนด้วยซ้ำ แต่เกรดก็ดีกว่าโรงเรียนเก่า เทอมนี้ได้ 2.94” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

ระหว่างที่หยุดเสพยาบ้าผู้ให้ข้อมูลจะคิดถึงบทวนตนเองได้ในระดับหนึ่ง ดังกล่าวที่ว่า

“ก็คิดว่าคงเลิกได้ เพราะสงสารแม่ แม่ร้องไห้ เขาขอให้เลิก วันที่จัดกิจกรรมนะ (กิจกรรมในเวทียืนยันข้อมูล) ก็สงสารเขาเมื่อก่อนไม่เคยคิดเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“หยุดตลอดถ้าคิดอีกมันก็จะคิดต่อไปเรื่อย ถ้าคิดครั้งต่อไปก็จะดูเยอะขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ ทำให้พึงพอใจ มีความสุข นอนไม่หลับ และไม่รู้สึกริเวศ ดังกล่าวที่ว่า

“ชอบมันดี มีความสุข กระปรี้กระเปร่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“มีความสุข กระปรี้กระเปร่า นอนไม่หลับ บางคืนไม่ได้นอน ก็นั่งคุยกัน ขำก็ไม่ได้กิน ไม่หิวข้าว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้มีความสุข และช่วยให้มีกำลังทำงานได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เล่น ไปมันก็รู้สึกดีมีแรง ตอนนั้นอยู่บ้านเพื่อนทำนา นอนดึก เข้าก็ต้องทำงานอีก...”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว แต่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมกิจกรรมในบ้าน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 17 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้า เป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่า เป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า แยกตัวไปอยู่นอกครอบครัวกับเพื่อน ทำงานหาเลี้ยงตัวเอง เสพยาบ้า รวมถึงเสพยาบ้ามากขึ้นทั้งปริมาณและความถี่ วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ เสพยาบ้าลดลง สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ มีความสุข นอนไม่หลับ และไม่รู้สีกิน ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ตนเองคลายเครียด และช่วยให้ทำงานได้นานขึ้น

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13 เพศชาย อายุ 21 ปี เสพยาบ้ามานาน 5 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส โสด ปัจจุบันอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ คือ ปู่ ย่า อายุ 60 ปี เศษ น้องสาวอายุ 15 ปี น้องชายอายุ 11 ปี และบิดาอายุ 40 ปี เศษ ทำงานรับจ้างอยู่ในกรุงเทพ กลับบ้าน 2-3 เดือนครั้ง รายได้ของครอบครัวมาจากปู่ซึ่งประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ย่าประกอบอาชีพรับจ้าง สำหรับบิดาส่งเงินมาช่วยบางครั้งฐานะปานกลาง สัมพันธภาพของครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน เปลี่ยนแปลงไปตามวัย และสภาพของครอบครัว กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กจนถึงอายุประมาณ 14 ปี อยู่กับบิดามารดา แต่นอนกับปู่และย่า หลังจากบิดามารดาแยกทางกันจึงอยู่กับ ปู่ ย่า จนถึงปัจจุบัน ขาดความรู้สึกรักผูกพันกับครอบครัว ลักษณะการเลี้ยงดู เป็นแบบตามใจในวัยเด็ก เมื่อโตขึ้นให้อิสระค่อนข้างละเลย

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พ่อก้าย ที่พ่อก้ายอยู่ในเขตชุมชนบท เป็นบ้านไม่ได้สูง บริเวณข้างเคียงมีบ้านเรือนอยู่ติดๆ กันในกลุ่มเครือญาติ มีการใช้ยาบ้าอยู่หนาแน่นในกลุ่มของเยาวชน ดังคำกล่าวที่ว่า

“...วัยรุ่นที่บ้านหาน้อยที่ไม่ติดยา มีเรียนที่ไหน จบ ม.3 ม.2 ป.6 ก็เลิกเรียนกันแล้ว ป.5 ไม่จบ ป.4 ยังไม่จบเลข วุฒิ ป.6 ก็ไม่มีเลยบางคน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 6 คน ประกอบด้วย ปู่ ย่า อายุ 60 ปีเศษ น้องสาวอายุ 15 ปี น้องชายอายุ 11 ปี ตัวเยาวชน และบิดาอายุ 40 ปีเศษ ซึ่งทำงานรับจ้างอยู่กรุงเทพมหานคร กลับบ้าน 2-3 เดือนครั้ง รายได้ของครอบครัวมาจากปู่ที่ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ย่ามีอาชีพรับจ้าง ฐานะปานกลาง

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพกับครอบครัวค่อนข้างห่างเหิน ขาดความรู้สึกผูกพันต่อบุคคลในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และสภาพของครอบครัว กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กจนถึงอายุประมาณ 14 ปี อยู่กับบิดามารดา แ่่นอนกับปู่ และย่า หลังจากบิดามารดาแยกทางกันจึงอยู่กับ ปู่ ย่า จนถึงปัจจุบัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่หนูทำงานเทศบาล พ่อหนูทำงานสนามกอล์ฟที่กรุงเทพฯ ที่หนูอยู่กับปู่ย่า เมื่อก่อนนี้ พ่อแม่ ก็อยู่ด้วยกันที่บ้านนี้แหละ หนูต้องมาอยู่กับย่าไม่รู้ว่าเพราะอะไร...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ไม่มี (ไม่รักใคร) ไม่ได้รู้สึกอะไรกับใครเลยๆ ก็อยู่ๆ กันไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู สำหรับลักษณะการเลี้ยงดูเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ จะเลี้ยงดูแบบตามใจในวัยเด็ก เมื่อโตขึ้นจะให้อิสระ ค่อนข้างละเลย (สามารถไปค้างนอกบ้านได้ครั้งละหลายวันโดยไม่ต้องบอกกล่าวใครในครอบครัว) ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ปู่กับย่าตามใจ เมื่อตอนเด็กตามใจ เราโตมาแล้วก็ไม่ค่อยอะไร เมื่อก่อนสูบบุหรี่แล้วโดนจับได้ เราก็บอกกับเขาตรงๆ เขาก็ไม่ว่าอะไร เขาบอกสูบกี่สูบให้น้อยๆ เลิกได้ก็เลิกซะ

เขาก็พูดดี จะมาด่ามาตีไม่มี ไม่ลงไม้ลงมือ เขาตามใจ ถ้าไม่ผิดจริงๆ ไม่หาเรื่องต่อยตีกับใคร เรื่องไม่ถึงด่าทอเขาก็ไม่มีการตี เขาก็จะพูดแบบสอน สอนก็ไม่ฟังหรอก (หัวเราะ) วิทยุรุ่นนะนะ เกียง เกียง แล้วเดินหนี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นผู้เสพยาบ้าซึ่งอยู่ใกล้บ้าน และอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ถ้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ ตุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรมภายในบ้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนพอควร กล่าวคือ หลังกลับจากโรงเรียนจะช่วยทำงานบ้าน เช่น กวาด-บ้าน ถูบ้าน ล้างจาน เป็นต้น จากนั้น จะดูทีวี หรือออกไปเล่นเกมสัปดาห์ในบางครั้ง แต่เมื่อมีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าวแทน เวลาว่างจึงใช้ กับการออกเที่ยวนอกบ้าน ดังกล่าวไว้ว่า

“โอ้ ตอนนั้นคือ ตั้งใจเรียน ไม่มีโคด กลับบ้านก็ช่วยเขาทำงานบ้าน ล้างจานล้างจาน ถูบ้านกวาดบ้านหนูทำหมดแหละ มันยังเด็กนะหมอเพื่อนก็ยังไม่มี ส่วนใหญ่ก็อยู่บ้านดูโทรทัศน์ กิน นอน นานๆ จะออกไปเล่นเกมสัปดาห์บ้าน พอโตมาก็ตามวัย งานบ้านเคยทำก็ให้น้องทำ หนูก็ไม่ต้อง เทียวอย่างเคียวเลย (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 16 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ได้แก่ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลองในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“(เพื่อน) มันบอกดีจังเลยของดี ตอนแรกหนูก็ไม่รู้ดีมันคืออะไร มันก็บอกมึงลองซิ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“...มันดูคึกกันเราก็ต้องเอา (เสฟ) มันเหมือนคล้ายๆ เป็นกระแส ลอง อยากรู้ก็ลองเอา มันโยน (ยาบ้า) มาเราก็ลอง...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องที่วัยรุ่นทั่วไปต้องทดลองเป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากเป็นไปตามธรรมชาติของวัย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นมันวัยรุ่น อยากรู้อยากลองไม่คิดอะไร มันเหมือนเป็นกระแส เป็นของธรรมดาๆ วัยรุ่นร้อยคน หารอดสักห้า นี่ยากแล้วถ้าจะไม่เล่น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ทำกิจกรรมที่ตนพึงพอใจ เช่น เที่ยว คีฬา เสพยาบ้า และยาเสพติดตัวอื่น เช่น กัญชา ยาอี ขาดความรับผิดชอบ การเรียน มีพฤติกรรมโกหก ก้าวร้าว และการทะเลาะวิวาทร่วมด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อน บ้านมันมิดัง ไปไหนมันก็ชวนไปนอนค้างกันบ้านเพื่อนอีกคนหนึ่งไปนอนค้างไปหาปลา พ่อแม่มันก็ไม่เห็นว่าอะไร หนูเคยหายออกจากบ้านเป็นอาทิตย์ๆ ไปกินเหล้าด้วย เล่นยาด้วย ไม่ได้นอนเลย 3 วัน หัวไม่ถึงหมอนเลยสักแอะ อยู่อย่างงั้นแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ทุกตัว เว้น กาว ยาไอซ์ ยาอี บุหรี่ กัญชา ผื่น หนูลองดูหมด ตอนเรียน ม.4 ม.5 ม.6 นะไม่รู้เพื่อนมันหามาจากไหน วัยรุ่น ผมเมื่อก่อนนี้ไปโรงเรียนก็ไม่เคยเข้าโรงเรียน กินเหล้าเสพยา ไปมั่วกันมีแต่ผู้ชาย วัยรุ่น โชค” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ มีการเสพยาบ้าในปริมาณมากขึ้นประมาณ 5 เม็ดต่อวัน และใช้บ่อยขึ้นเท่าที่มีโอกาส รวมถึงมีอาการอยากเสพยาบ้าซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ร่วมด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อก่อนเล่นครั้งหนึ่งก็มีอาการแล้ว (คิด) เคี้ยวนี้น่าครั้งหนึ่งไม่มีอะไรเลย ผลอันหนึ่งยังไม่มีอะไรเลย บางทีผมเคยดูด 5 อัน เป๊ปปี้เดียวไม่ถึง 2 ชั่วโมง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“หุคหิด นึกถึงมันตลอด ทำอย่างไรก็ได้ ต้องหาวิธี หาตังมาซื้อให้ได้ ที่ออกข่าวลักของก็เพราะมันอยากนี่แหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

สำหรับการเข้าถึงยาบ้าสามารถหาซื้อได้ง่าย และสะดวกหากมีเงิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“มีตังก็หุนกับเพื่อนที่บ้าน เวลาไปเอาก็ซื้รถไปเอา เพื่อนจะไปเอา...มันแล้วแต่บางที่บางที่ก็เป๊ปปี้เดียว บางที่ครึ่งชั่วโมงได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ก็ไม่เห็นยาก คุ้ยๆ กัน ผ่านกันก็ส่งได้แล้ว คนทั่วไปผ่านไปมาไม่ได้ข้างสังเกตรเหมือนตำรวจจะรู้ได้ไง เห็นส่งตังจะจะก็ไม่ว่า คนมันไม่กล้าพูดส่งเคหรือกว่าส่งยา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

แต่ที่น่าสังเกตคือบางครั้งการที่มีเงินซื้อยาบ้าก็อาจได้ยาบ้าปลอมแทน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เขาเรียกหักกัน โกงกัน ก็ตามหากัน เจอบ้างไม่เจอบ้าง บางทีก็เอาของปลอมมาให้... ทำมาลอกเลียนแบบ ใช้ยาแพ้อากาศสิเหลืองๆ มาแกะสลักหน่อยให้เนียนๆ ซุบน้ำยาอุทัย แล้วแพ็คหลอด เราดูเผินๆ มันจะเหมือน ใจก็ไม่รู้ พอบีไปแตกคามือเลยเหลืองข้างใน บางคนมันไม่มีของ (ยาบ้า) มันก็ต้องเอากับเรา มันห่อมาไม่ทันเห็นอยู่แล้วว่าข้างในเป็นอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ การเสียโอกาสทางการศึกษา จัดแข่งเสียสัมพันธภาพกับครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“หนูเรียนมา 3 ปี 3 ครั้งแล้ว ปวส.1 เนี่ย ครั้งแรกหนูก็จะต้องตื่นแต่เช้า หนูเป็นคนคิคนอนตื่นสาย 3 โมงนี่ยังไม่ลุกเลย เขาก็ด่าหนูก็นอน ไม่อยากทำอะไรเลย เวลามันหัก มันขาดยา (หมดฤทธิ์ของยาบ้า) ปวดเมื่อยไม่อยากทำอะไรเลย แต่ถึงหยุดยาที่มาสายอยู่ดี เพราะต้องตื่นตั้งแต่ก่อน 6 โมง เมื่อก่อนที่บ้านเขาไม่ปลูก แต่ตอนนี้ปลูกแล้ว เมื่อก่อนเขาคิดว่าโตแล้วไงคงจะตื่นที่ไหนได้ 10 โมงเรายังนอนอยู่บ้านเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“เขาก็ด่า เราก็อ้างโน่นอ้างนี่ ไปธุระมา งานศพเพื่อน อะไรก็อ้างไป ให้เขาด่าน้อยๆ บางทีกลับมาที่แก๊งหลักชะคาก็ด่าไปเราก็อาหุทวนลม โทรมกลับมาเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

ผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ครอบครัวเสียใจ

4. วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ด้วยความสมัครใจ ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา โดยเข้าร่วมกิจกรรมของกระบวนการบำบัดรักษาต่อเนื่อง ปัจจุบันสามารถหยุดการเสพยาบ้า ได้นาน 3 เดือน อีกทั้งใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้าน และครอบครัว มากขึ้นมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากกว่าเดิม รวมถึงแสดงความมุ่งมั่นในการเรียน และมีความคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของอนาคตดังกล่าวที่ว่า

“(อ๋ม กัมตีพุงตัวเอง) กินอิมมูนอนหลับขี น้ำหนักหนูเพิ่มขึ้นด้วย เมื่อก่อนตาโป้เลย ตอนนีไม่มีแล้ว อยู่บ้านไม่ได้ไปไหนอย่างดีก็เดินไปร้านเกมส์หน้าบ้านมันเป็นบ้านเพื่อน ไม่ได้เล่นเกมส์ แต่ไปอ่านหนังสือการ์ตูน บ้านมันมีเยอะเป็นตู้ๆ เลย อาศัยแอร์ด้วยเย็นดี ถ้าเสาร์ อาทิตย์ก็นอนอย่างเดียวเลย มันไม่รู้จะทำอะไร แต่อยู่เฉยๆ อย่างนี้ก็ดีกว่าไปหมกหมุ่นกับยาถ้าเป็นเมื่อก่อนก็เล่นยาอยู่นั่นแหละ เพื่อนชวนไปไหนไปไหนไปไหนไปทำอะไรก็ไป 10 วัน ก็ 10 วัน กินก็กินไม่ได้ นอนก็นอนไม่หลับ ตอนนีสบาย ใครชวนก็ไม่ไปอยู่แต่บ้านคุยกับคนโน้นทีคนนี่ที หนูว่าอยู่บ้านมันก็ดีนะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“หนูคิดไว้ว่าจะที่ขวนี่ต้องเรียนจบซะที ปวส. 1 นี่เรียนมา 3 ปีแล้ว จบก็จะได้หางานทำ แถวบ้านแหละ ค่าแรงสักเดือนละ 6 พัน ใช้แต่กินวันหนึ่งแค่ 60-70 เดือนก็ไม่เกิน 4 พัน เหลือสัก 2 พัน หนูก็อยู่ได้แล้ว แต่เมื่อก่อนหนูไม่เคยคิดอย่างนี้มาหมอ เหมือนไร้สาระไปเรื่อยๆ ไม่สนใจอะไรอยู่ไปวันๆ มาหยุดยานี้แหละมันคิดได้เอง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ ร่างกายตื่นตัวต้องหากิจกรรมบางอย่างทำ นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ไม่รู้สึกหิว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็ปกติเวลาดูดยา เขาไม่รู้ก็ปกติ ดูดยาจะทำโน่นทำนี่มากขึ้น รื้อบ้าน ทำความสะอาด แต่เขาก็ไม่สงสัยอะไร นานๆ หนูจะทำที...ทำบ่อยเขาก็รู้นะชีว่าดูดยา บางทีหนูก็เดินเตร่ นั่งคิดโน่นคิดนี่ ไร้สาระเมื่อก่อนนี่ถึงโน่นนี่ ชีรดไปบ้านคนโน้นทีคนนี่ที ถ้าอยู่เฉยต้องดูไม่รู้เป็นไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“มันกินไม่ลง มันกระตือรือร้นไม่ลง กินได้แต่น้ำ ท้องนะหิว แต่ปากมันไม่ไป มันไม่อร่อย ท้องมันรู้สึกหิว แบบหิวใจเด่นแรง กินข้าวไม่อร่อยก็ไม่กิน กินทีเดียวเลยตอนหมดฤทธิ์ พอหมดฤทธิ์ก็กินข้าวเยอะๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้มีความสุข และเพลิดเพลินได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...หนูก็บอกไม่ถูกมันเหมือนยังงี้ไม่รู้ไม่เข้าใจ มันรู้สึกดีมีความสุข เพลิน นะเวลาดูดยาไม่รู้เหมือนกัน เวลาดูดยา มันมัน เห็นควันลอยขึ้นเป็นวงกลม เข้าหลอดไปแล้วก็ดูดลงคอไป รู้สึกมันตอนกลืนลมหายใจไว้นานๆ เวลาเราดูดเข้าไปแล้วก็ปล่อยมันรู้สึกโล่ง...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรมภายในบ้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนพอควร จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 16 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่า เป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว อยู่กับเพื่อน เสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ นาน 3 เดือนให้ความร่วมมือดี สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุข นอนไม่หลับ และไม่รู้สึกหิว

ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้สิ่งที่ช่วยทำให้มีความสุข และเพลิดเพลิน

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14 เพศชาย อายุ 22 ปี เสพยาบ้ามานาน 4 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างยนต์ สถานภาพสมรส โสด ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดาซึ่งเป็นอัมพาตพิการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ พุคไม่ได้อายุ 50 ปี และพี่สาวอายุ 24 ปี ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลบิดา ส่วนมารดาแยกทางกับบิดามานานกว่า 10 ปี รายได้ของครอบครัวมาจากเงินบำนาญของบิดา มารดาช่วยเหลือในบางครั้ง สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของครอบครัว กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กหลังจากบิดามารดาแยกทางกัน ผู้ให้ข้อมูลจึงอยู่ในความดูแลของ ปู่ และย่า บิดารับราชการตำรวจอยู่ต่างจังหวัด ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปู่เสียชีวิต อีก 2 ปีต่อมาย่าเสียชีวิต บิดากลับมาอยู่ดูแลได้ประมาณ 1 ปี ก็ป่วยเป็นอัมพาตพิการ พุคไม่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ พี่สาวลูกของลุงได้เข้ามาช่วยดูแลในครอบครัวแต่เกิดความขัดแย้งกัน ผู้ให้ข้อมูล พี่สาว และ บิดาจึงอยู่เพียงลำพัง

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยตั้งอยู่ในชุมชนบทกึ่งเมืองเป็นบ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ อยู่ติดกับโรงเรียน และสถานีอนามัย มีบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างๆ กัน บ้านชั้นล่างเป็นห้องนอน และห้องเอนกประสงค์

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 3 คน ประกอบด้วย บิดาซึ่งเป็นอัมพาตพิการช่วยเหลือตัวเอง และพุคไม่ได้อายุ 50 ปี ตัวเขวชน และพี่สาวอายุ 24 ปี ส่วนมารดาแยกทางกับบิดามานานกว่า 10 ปี รายได้ของครอบครัวมาจากเงินบำนาญของบิดา และการช่วยเหลือจากการลาในบางครั้ง ฐานะพอมีพอใช้

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของครอบครัว กล่าวคือ ช่วงวัยเด็กหลังจากบิดาแยกทางกับมารดาผู้ให้ข้อมูลอยู่ในความดูแลของ ปู่ และย่า บิดารับราชการตำรวจอยู่ต่างจังหวัด ต่อมา ปู่ และย่าเสียชีวิต ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 ตามลำดับ บิดากลับมาอยู่ดูแลได้ ประมาณ 1 ปี ก็ป่วยเป็นอัมพาตพิการ พุคไม่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ พี่สาวลูกของลุงได้เข้ามาช่วยดูแลในครอบครัวแต่เกิดความขัดแย้งกัน ผู้ให้ข้อมูล พี่สาว และ บิดาจึงอยู่เพียงลำพัง โดยมีมารดาซึ่งมีครอบครัวใหม่ซึ่งอยู่อีกจังหวัดหนึ่งช่วยกลับมาดูแลเดือนละ 1 ครั้ง ดังกล่าวที่ว่า

“พ่อเป็นอัมพาต 5-6 ปีแล้ว ผมก็อยู่มาอย่างนี้แหละ พ่อเลิกกับแม่ตั้งแต่ผมอยู่ ป.2 แต่พอกับผมแล้วก็พี่มาตลอดไม่มีใคร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

จากสภาวะการณ์ของครอบครัวที่ ปู่ ย่า เสือชีวิต และ บิดาป่วย มีผลกระทบกับความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลว่าขาดที่บิ่คเหนืว และที่พึ่งพิง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าพ่อผมไม่เป็นอัมพาตชีวิตผมคงดีพ่อกอยดูเลตลอดพ่อก็เป็นอัมพาตผมขาดหมดเลยมันหมดทุกอย่าง ญาติพี่น้องก็ (เจ็บก้มหน้า) ไม่รู้เรื่องนี้ผมไม่เคยคุยให้ใครฟัง ผมไม่ค่อยบอกใคร ญาติพี่น้องเขาไม่ค่อยมารักพวกผมเท่าไรถึงมีปัญหากัน พี่สาวผมคนไม่ยอมคน แต่ผมไม่อยากจะพูด ไม่อยากมีปัญหา เก็บไว้คนเดียว ญาติพี่น้องชอบชิงดีชิงเด่นกัน ปู่ตาย ย่าตาย พ่อมาเป็นอย่างนี้หมดเลยครับ ไม่มีที่พึ่งเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ผมบอกตรงๆ ผมไม่เคยรื้อกับแม่ เพราะเขามีครอบครัว มีลูกของเขา...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอน ในขณะที่ยังมี ปู่ย่า และบิดาที่สามารถดูแลได้ เป็นแบบมีกฎเกณฑ์ ของครอบครัว คือ ห้ามออกเที่ยวนอกบ้าน แต่เมื่อ ปู่ย่า เสือชีวิต และบิดาป่วยเป็นอัมพาต จึงขาดการเลี้ยงดู ดำเนินชีวิตตามอิสระ ขาดที่พึ่งพิงทางใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่กับปู่ ย่า ตอนนั้นยังไม่เที่ยว ออกนอกบ้านไม่ได้ เพราะพ่อจะโทรหาทุกวัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล และลักษณะกิจกรรมที่สนใจ เช่น กลุ่มเพื่อนนักเรียน กลุ่มคนโตที่อายุมากกว่าซึ่งชอบสะสมรถเก่า และกลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้า เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ผมไปเที่ยวกลับดึกฝนตกด้วยไปนอนกับเพื่อนมันเป็นคนที่ผมเรียกได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะไปตอนไหนเขาทำงานโรงงาน เข้าไปก็ไม่มีอะไร พอเช้าตื่นมามันกำลังเล่น (เสพยาบ้า) แล้วก็โยนให้ผมครั้งอัน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“มันเป็นบางคน (เพื่อน) ไม่ใช่ทุกคนที่เล่น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาดังอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และ โรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

วิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของครอบครัว กล่าวคือ ในช่วงที่ ปู่ ย่า และ บิดาอยู่ คู่ดูแล จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัว แต่เมื่อ ปู่ ย่า เสียชีวิต และบิดาป่วยเป็นอัมพาต ทำให้รู้สึกขาดที่พึ่ง ขาดคนพูดคุยหรือรับฟัง จึงใช้ชีวิตแยกจากครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่นอกบ้านอยู่กับกลุ่มเพื่อนเพื่อร่วมทำ กิจกรรมที่สนใจ เช่น การพูดคุย การขับรถเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ คืมเหล้า หรือ การแต่งรถตามที่ ฟังพอใจ เป็นต้น กลับบ้านดึกหรือไม่กลับรวมถึงการมีความรู้สึกว่ามีใครที่เข้าใจ สำหรับเรื่อง การเรียนยังคงไปเรียนตามปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“(พ่อเป็นอัมพาต) จำไม่ได้ครับ ยังอยู่ ม. ปลาย อยู่เลย ก็เริ่มไม่อยู่บ้านอยู่กับเพื่อนสบาย ใจไปไหนก็ไป กลับเข้า ไม่เคยอยู่บ้านเลยกลับเข้าตลอด...ซักรถเล่น อยู่โต๊ะสนุ๊กบ้าง แต่เดี๋ยวนี้ไม่ไป แล้ว...ตอนนั้นสูบบุหรี่ กินเหล้าอย่างเดียว มาเริ่มเล่นยา ม. 6 นี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ตอนแรกปู่ย่าอยู่ด้วย พ่อยังทำงานได้ พ่อปู่ย่าตาย มันทันทีเริ่มๆ แล้ว พ่อพ่อเป็นอีกคนหมด เลยไม่มีใครเลยหมดยี่พัง ปรีกษาใครไม่ได้คุยกับเพื่อนบางคนมันก็เหมือนกับเรื่องครอบครัวเรา

มันก็ไม่อยากฟัง บางทีผมอยากระบายอยากปรึกษามันก็ไม่ตอบ ไม่อะไร ถ้าคุยเรื่องอื่นไม่เป็นไร แต่ได้คุยเรื่องอื่นก็ยังดีสบายใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 18 ปี ศึกษาอยู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การออกไปอยู่นอกบ้านอย่างมีอิสระ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลอง ในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไปเที่ยวกับเพื่อน ไปเที่ยวทะเลกับเพื่อน เพื่อนมันเอาไปครึ่งเม็ดเอง ก็แบ่งกัน คนละหา เห็นมันดูดก็อยากลอง มันหอม ก็ขอมันดูด ก็ไม่มีอาการอะไรเลยพอผมกลับมา ก็อยากรู่ว่า มันเป็นอย่างไง ก็ซื้อดูดเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าการเสพยาบ้าเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่นที่อยากรู้อยากลอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“(ห้าวเรา) มันเป็นเรื่องปกติครับ ได้ยินเขาพูดกันว่ามันอย่างไรง่ายอย่างงี้ มันคลั่ง มันคิดก็อยากรู้อยากลองว่ามันเป็นไง พอเล่นก็ติดใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลช่วยเหลือดูแลบิดาได้บ้าง แต่เวลาส่วนใหญ่มักแยกตัวจากครอบครัวไปอยู่กับเพื่อน และทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น การพูดคุยกับเพื่อน การดื่มสุรา และการเสพยาบ้า เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...เวลาผมไม่อยู่พ่อก็อาบน้ำไม่ได้ เพราะต้องอุ้มพ่อนั่งรถเข็นไปห้องน้ำ ที่คนเดียว ไม่ไหว พี่ผมก็จะเข็ดตัวให้ อย่างผมเลิกเย็นก็ไม่ได้อาบ เสาร์ อาทิตย์ ถึงได้อาบ แต่พ่อเป็นสะเก็ดเงินด้วย ไม่อาบน้ำก็จะคัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ออกมาคุยกับเพื่อนที่หน้าเขื่อน ถึงเวลาก็กลับบ้าน พี่นุๆ ก็ 4 ทุ่ม บางวันพี่กับพ่อ ก็หลับไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ส่วนมากผมจะดูค ดอนกินเหล้าเมา บวกกับมีดั่งในกระเป๋ าเอาเลย บางทีดั่งขาดเท่าไร
 ลดได้ ถ้ามี พันสองพัน ก็ดูคหมค ผมขายอะไห่ล่รตได้ ผมเล่นรตเก่ำก็ขายอะไห่ล่รตได้”
 (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

รวมถึงการเสพยาบ้าในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และในบางโอกาส
 ที่มีเงินจะเสพครั้งละ 3-4 เม็ด และเสพต่อเนื่องกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นผมดูวันละ 3 เม็ด 4 เม็ดทุกวัน ทั้งอาทิตย์ ดูคเยอะ ถ้าดูคไปแล้ว
 ผมคิดหลายเรื่อง ตอนนั้นพอว่างนอนก็ไม้อยากนอน ก็ดูคอีก พอเริ่มจะว่างก็ดูคอีก” (ผู้ให้ข้อมูล
 รายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้า สามารถหายาบ้ามาเสพได้ง่าย และสะดวกหากมีเงิน และ อยู่กับเพื่อน
 ที่เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“บางทีมันก็ไม่ได้ (ยาบ้า) ครัวบ คนขายมัน ไม่มี ผมก็ไม่ดูค ผมก็กลับบ้าน แต่ส่วนมากมัน
 มีตลอดแหละถ้าเรามีดั่ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบ
 ต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ การเสียโอกาสทางการศึกษา ขาดความ
 รับผิดชอบทางการเงิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ผมนะเรียนไม่จบมา 2 ปีแล้ว จบ ม.6 ที่แรกไปเรียนราชภัฏมันสบายครัวบ เข้าออก
 ตอนไหนก็ได้ ไม่เรียนเลย ผมออกจากบ้านไปนั่งคุยกับเพื่อนแล้วก็ขึ้นรถกลับ เรียนไม่จบเลย 2 ปี
 ที่นี้แม่ก็ให้มาเรียนเทคนิค” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“...ดูควันๆ ไม่ได้นอนเลย เป็นหนี่ ตอนนั้นฮิมเพื่อนที่ 5-6 พัน ฮิมทุกวันนะพอนั้นแล้ว
 ก็ค่อยๆ ไข้ไป จนเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ขาดการดูแลช่วยเหลือบิดา และพี่สาวตาม
 สักยภาพที่มีอยู่เนื่องจากหักห้ามใจตนเองไม่ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมก็ห่วงพี่กับพ่อ เวลาอยู่ข้างนอกคิดเหมือนกันว่าพี่สาวคนเดียวอยู่อย่างนั้นอันตราย พี่เขาก็กลัว แต่ผมก็ได้แค่คิด ทำไม่ได้ที่จะกลับบ้านเร็วขึ้น มันบอกไม่ถูก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี และลดปริมาณการเสพยาได้ กล่าวคือ เว้นระยะการเสพยาได้ 2 เดือน พบว่ามีการเสพยาบ้างแต่เสพยาในปริมาณที่น้อยลง โดยการลดสถานการณ์ความเสี่ยงต่อการเสพยาบ้าง คือ การอยู่ร่วมกับกลุ่มที่ไม่เสพยาบ้าง ดื่มเหล้าน้อยลง อยู่บ้านมากขึ้น อีกทั้งมารดาเข้ามาดูแลร่วมด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า ดังคำกล่าวที่ว่า

“มีครับ (เงิบ) ครั้งเดียวจริงๆ เมื่อเดือนที่แล้ว ผมไปเที่ยวกลับดึกฝนตกด้วย ไปนอนนอน กับเพื่อนมันเป็นคนที่ผมเรียก ได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะ ไปตอนไหนเขาทำงานโรงงาน เข้าไป ก็ไม่มีอะไร พอเข้าคืนมามันกำลังเล่น แล้วก็โยนให้ผมครั้งอื่น ใจก็คิดนะว่าหยุดมานานแล้วแต่ไม่รู้ ทำไม่เล่นอีก เล่นแล้วก็รู้สึก ไม่ดีนะครับที่เราใจไม่แข็งพอ นั้นแหละเลยไม่ไปหามันอีก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ตอนไม่เมา เห็นเพื่อนที่เคยดูดมันถึมาผมก็ไม่ดูด ไม่เอา แต่เดี๋ยวนี้กินเหล้าก็หักห้ามใจ ไม่ไปกินเหล้ากับพวกที่เคยดูดด้วยกัน กิน(เหล้า) กับคนโต กลับบ้านไวขึ้น สองทุ่มก็กลับแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

ระหว่างที่หยุดเสพยาบ้างผู้ให้ข้อมูลจะติดพบทวนตนเองได้ในระดับหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“(หัวเราะ) ครับขานี้แหละ แม้กับพี่ผมก็ขอให้หยุด ผมก็ไม่เอาแล้วจริงๆ เดียวนี้ผม กลับบ้านไวขึ้น เหล้าไม่กิน ถึงกินก็แก้วสองแก้วกลับบ้านแล้ว ผมรู้ตัวเองว่าอยู่ดีเมื่อไหร่ ก็กินเหล้า กินเหล้าก็อยากดูด ตอนนี้ก็ไม่มีดังแล้วมีเขอะเดียวดูดหมด ผมอยากเรียนจบซะทีครับ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจก็คือ การเว้นระยะการเสพยาบ้างได้ทำให้การอยู่ร่วมกับครอบครัวดีขึ้น สนใจ การเรียนมากขึ้น ดังคำกล่าวของมารดาผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“ลูกดีขึ้นมาก ช่วยพี่ ดูแลพ่อ อยู่บ้านช่วยงานบ้านเปลี่ยนไปจริงๆ ต้องขอบคุณหมอมาก ที่ช่วยเขา” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน มีจินตนาการ กระตุ้นให้อยากทำงาน นอนไม่หลับ และไม่รู้สึกลึกหัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“เวลาเล่นมันเหมือนคลาเตรีด เพลินๆ ไป ทำโน่นทำนี่ คิดไปเรื่อย อย่างแต่งรถ ก็คิดว่าภาพไปว่าจะทำอย่างไร ซื้ออะไรบ้าง (หัวเราะ) แต่คงไม่เหลือ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“เวลาผมดูแลงานบ้านผมทำด้วย ขยัน ดูแลแล้วผมอยู่บ้าน งานบ้านทำหมด ถ้าไม่ดูนี่ขึ้นเตียงไม่ค่อยทำอะไร บางทีที่สาวก็สงสัย ทำไมทำหมด ล้างจาน ซักผ้า ทำกับข้าว ทำหมดแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“นอนไม่หลับ ตอนแรกๆ ดูแลผมกินอะไร ไม่ได้เลย ตอนหลังๆ กินทุกอย่าง มันกินได้เอง มันไม่ได้อยากกินหรอกแต่ไม่รู้สึกลึกปวดๆ ท้อง เวลากินมันก็ฝืดๆ คอ คับ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

แต่ในกรณีที่เสพยามากกว่าปกติร่างกายจะอ่อนเพลีย ไวต่อความรู้สึก และมีอาการเห็นภาพหลอน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นผมดูวันละ 3 เม็ด 4 เม็ดทุกวัน ทั้งอาทิตย์ ดูดเยอะ ถ้าดูดไปแล้วผมคิดหลายเรื่อง ตอนนั้นพอ่วงนอนก็ไม่อยากนอน ก็ดูอีก พอเริ่มจะง่วงก็ดูอีก มันไม่ไหวครับขับรถก็เบลอ มึน ก็ต้องหยุดพักผ่อนนอน ตอนนั้นไม่ได้เรียนด้วย นอนยาวเลย มันหลอนแล้ว มองภาพอะไร ก็เบลอไปหมด ได้ยินเสียงแว่วตกใจไปหมด กลัวตัวเองบ้าง อะไรมาข้างๆ นี่กลัวไปหมด ขู่มารข้างๆ นี่ก็ตกใจ เห็นศาลพระภูมินึกว่าปู่มาหา ผมนั่งคิดอะไรเพลินๆ นี่ ขู่มารหัวๆ ข้างๆ นี่ ตกใจกลัวไปหมด ...มีครั้งนั้นที่แรงสุด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้รู้สึกเพลิน และมีจินตนาการที่สวยงาม ดังคำกล่าวที่ว่า

“...คิดแค่ว่าเล่นแล้วเพลินดี นอนไม่หลับก็หาอะไรทำ เวลาคุณหัวสมองมันก็คิดเล่นไปเรื่อย สมองมันคิดไปเรื่อย อยากได้อะไรคิดนี้ได้เลยครับ แต่ในความจริงเราไม่กล้า อย่างที่เราคิดนี้ร่ดผมสวยเลยวาดรูปคิดว่าต้องทำอย่างโน้นอย่างนี้ แล้วพอหมดฤทธิ์ยาก็ไม่ได้ทำเพราะไม่มีดังมาคุณนี่ (ยาบ้า) หมดแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามสภาวะการณ์ของครอบครัว เมื่อสูญเสียผู้ดูแลขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจจึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่ออายุ 17 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว อยู่กับเพื่อน เสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ นาน 2 เดือน ให้ความร่วมมือดี สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุข นอนไม่หลับ ไม่รู้สึกหิว ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำให้สิ่งที่ช่วยทำให้มีความสุข และเพลิดเพลิน มีจินตนาการ

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15 เพศชาย อายุ 21 ปี เสพยาบ้ามานาน 5 ปี เสพกัญชามานาน 1 ปี เคยกำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรสโสด บิดา มารดา แยกทางกันตั้งแต่อายุประมาณ 2 เดือน ไม่มีใครรับผิดชอบเลี้ยงดู พี่สาวของมารดา จึงรับไว้เป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัว ซึ่งมีสมาชิกของครอบครัว จำนวน 4 คน ประกอบด้วย มารดาบุญธรรม อายุ 50 ปี เศษ ย่าอายุ 60 ปี (ป่วยเป็นอัมพาต) และตัวผู้ให้ข้อมูล บิดาบุญธรรม มีอาชีพรับจ้าง และเป็นคนกลางซื้อขายรถยนต์ ปัจจุบันมารดาบุญธรรมเสียชีวิตแล้ว ผู้ให้ข้อมูล ต้องไปพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของชายอายุ 72 ปี และมีตาป่วยเป็นอัมพาต สัมพันธภาพกับครอบครัวห่างเหินแต่ผูกพันกับมารดาบุญธรรมขณะที่มีชีวิต และเป็นผู้เลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดู

ไม่แน่นอน ผันแปรตามการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวผู้เลี้ยงดู ซึ่งมีทั้งแบบตามใจ ให้อิสระ
จัดเลี้ยง และละเลย

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ตั้งอยู่ในเขตชุมชนบทที่นับถือศาสนาคริสต์ บ้านเรือน
อยู่ติดกันหนาแน่น เป็นบ้านใต้ถุนสูงที่ทำด้วยฝาสังกะสีลักษณะไม่มั่นคง ใต้ถุนบ้าน ใช้เป็นที่พัก
อาศัย

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ เนื่องจากราคาที่ดินกับบิดาต่างกัน ไม่มีใคร
รับผิดชอบเลี้ยงดู พี่สาวของมารดาจึงรับไว้เป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัว ซึ่งมีสมาชิกของ
ครอบครัว จำนวน 4 คน ประกอบด้วย มารดาบุญธรรม อายุ 50 ปี (เสียชีวิตเมื่อ ปี 2552) ย่าอายุ
60 ปี (ป่วยเป็นอัมพาต) และตัวผู้ให้ข้อมูล บิดาบุญธรรมมีอาชีพรับจ้าง และเป็นคนกลางซื้อขาย
รถยนต์ ปัจจุบันมารดาบุญธรรมเสียชีวิตแล้ว ผู้ให้ข้อมูลต้องไปพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของยาย
ซึ่งมีตาซึ่งป่วยเป็นอัมพาต และต้องช่วยเหลือ สำหรับค่าใช้จ่ายจะได้จากเงินกู้จากทางวิทยาลัยที่
ศึกษาอยู่ เดือนละ 2,000 บาท

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัว ห่างเหินแต่
มีความรู้สึกผูกพันกับมารดาบุญธรรมขณะที่มีชีวิต และเป็นผู้เลี้ยงดู แต่มารดาบุญธรรมมีอาชีพ
ค้าขายไม่ค่อยมีการพูดคุยกันมากนัก หลังจากมารดาบุญธรรมเสียชีวิตสัมพันธภาพจะเป็นเพียงการ
อยู่ร่วมบ้านกับญาติผู้ใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมน่าจะบอกหมอไปแล้วว่าผมไม่รู้จักพ่อตัวเองรู้แต่ว่าเขาอยู่กรุงเทพ 2 เดือนแรก
ยายบอกว่าผมอยู่กับพ่อแม่ที่นั่นผมใช้นามสกุลพ่อ พอเขาแยกทางกันแม่ก็พาผมมาให้อาย
เขาเปลี่ยนนามสกุลให้ผมใหม่มาใช้ของตา ยาย แม่ผมก็มีสามี... พอมีน้องแม่ก็เลิกกับสามีใหม่
แล้วพาน้องมาให้อายเลี้ยงอีก ถ้านับรวมทั้งหมด แม่มีลูก 4 คนแล้ว คนละสามี ป้าผมกับสามีป้า
เลขาผมเป็นลูกบุญธรรมให้ผมเรียกว่า แม่ พ่อ ผมก็เปลี่ยนนามสกุลเป็นนามสกุลที่สาม
นี่แหละครับ แม่กับพ่อก็เลี้ยงผมมาเหมือนลูกแท้ๆ แม่รักผมมาก ผมก็รักแม่ (น้ำตาคลอ) ผมไม่คิดว่า
แม่จะอายุสั้นขนาดนี้ (เงิบ สะอื้น)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู สำหรับลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามวัย
และบริบทของผู้เลี้ยงดู กล่าวคือ บิดา มารดา แยกทางกัน และไม่เลี้ยงดู ปล่อยให้ยายดูแล

เมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ บุตรชายของป้าเสียชีวิตจึงรับผู้ให้ข้อมูลเป็นบุตรบุญธรรม และเลี้ยงดูแบบตามใจ และให้อิสระ เมื่อมารดาบุญธรรมเสียชีวิตการเลี้ยงดูเป็นแบบละเลย แต่อยู่ร่วมกันได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่ก็รักแล้วก็ตามใจผม ผมค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเองด้วยซ้ำ แม่เตือนก็ไม่เชื่อ แม่เคยต้องเสียเงินเพราะเรื่องผม หลายพัน ดอนนั้นทะเลาะกับเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มในโรงเรียนที่ชอบหนีเรียน เมื่อออกจากโรงเรียนไปทำงานในอุ้งอ้อมรถกลุ่มเพื่อนจะเป็นเพื่อนร่วมงานที่เสพยาบ้า และเมื่อกลับมาศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษากลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มเพื่อนเก่าที่เคยเรียนด้วยกัน สมัยก่อนซึ่งเสพยาบ้า บางคนต้องโทษจำคุก รวมถึงกลุ่มเพื่อนข้างบ้านที่มีหลายช่วงอายุแต่มาอยู่รวมกันเสพกัญชา ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนผมไปเฮอร์แล้ว ที่พระนอนก็มี (หันฯสถาน) เรื่องขานี้แหละ มีคนหนึ่ง หลุดเลขมันเล่นเฮอร์ (ขานี้) มันบอกผมว่ามันเป็นนายก ญาติจับไปรักษารัฐธรรมนูญเพิ่งออกมา ผมว่ามันยังไม่เหมือนเดิมนะ มันคงจะเจ็ด ไม่เล่นอีกแน่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่ง ไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหาผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของการศึกษา โดยร่วมมือกับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และ โรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการสุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ

ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจากสถานศึกษาหากยังตรวจพบเสพยาบ้า ในบางส่วนของส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามช่วงวัย คือ วัยเด็กจะอยู่กับครอบครัว เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ทำตามใจตนเอง โดดเรียน ไม่มีความพยายามในการเรียน ขณะเดียวกันมีความคิดว่าตนเองมีปมด้อย ที่บิดามารดาไม่เลิ่ยดู และไม่มีใครต้องการ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่จริงผมก็เริ่มเกา ตามเพื่อนตั้งแต่ ม.3 แล้ว พอ ม.4 ไปเรียนได้เทอมเดียวก็ออกเรียนไม่รู้เรื่องสายวิทย์ผมอ่อนค่านวม ตอนนั้นก็มีโดดเรียนไปเดินเที่ยว ไปร้องเพลงบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“แม่เคยพาแฟนเขามาบ้านมาเจอผมเขาบอกแฟนใหม่ที่ผมเป็นหลานลูกพี่สาวตอนนั้นผมรู้สึกทำไมผมไม่ตายๆ ไปจะอยู่ไปเพื่ออะไร ไม่มีใครต้องการ ตอนนั้นผมอยู่ประถมแต่จำได้ไม่ลืม มันก็แปลกครับแล้วพอคิดมาก็รู้สึกเข้มนั่นเป็นความรู้สึกที่บอกไม่ถูก มันเหมือนเป็นปมด้อย ทำไมพ่อแม่ไม่เลิ่ยผมเหมือนพ่อแม่คนอื่น ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 16 ปี ขณะทำงานในร้านซ่อมรถ การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ได้แก่ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลองในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ครั้งแรกเลยผมใช้ตอนผมไม่ได้เรียน ตอนนั้นอยู่อุดร... พวกที่อยู่เขาล่นกัน เขาชวนครับ แล้วให้ผมสูบ ผมก็อยากรู้เขาก็บอกเอาซิ ไม่ติดหรอกเหมือนสูบน้ำ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ผมว่ามันจะสูบกันเพื่ออะไร ผมว่าคนที่คิดส่วนใหญ่อาจเป็นอย่างนี้ก็ได้ว่าสูบไปเพื่ออะไรมันคืออย่างไร บางคนรู้รสแล้วมันก็คิดไปแล้วนะ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเรื่องปกติของวัยรุ่น ดังกล่าว
ที่ว่า

“ก็บอกตัวเองว่าไม่เป็นไรหรอกวะ ที่เดียวเอาที่เอาทั้งที่รู้ว่ามันไม่ดี เล่นแล้วกลางคืน
นอนก็นอนไม่ได้กลางวันมึงงานต้องทำก๊ว่ง ปวดเมื่อยไปหมดเลย ช่วงนั้นบอกตรงๆ ผมก็เอนะครับ
ผมไม่คิดว่าผมจะเรียนด้วยซ้ำ มันเหมือนกับว่ามันเป็นกระแส ตอนนั้นผมอายุ สิบหกสิบเจ็ด
มันไม่มีความคิด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

วิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล และภาวการณ์ของครอบครัว กล่าวคือ
มารดาอนุญาตให้เลิกทำงานในร้านซ่อมรถและกลับมาอยู่บ้าน (เนื่องจากราคาต้องกลับมาอยู่บ้าน)
จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา อีกทั้งมีหน้าที่ช่วยดูแลญาติผู้ใหญ่ซึ่งป่วยเป็นอัมพาต
จำนวน 2 คน (ย่า และตา) โดยหลังกลับจากสถานศึกษาต้องช่วยดูแลตาให้อาบน้ำ และในตอน
กลางคืนต้องไปนอนอีกบ้านหนึ่งเพื่อช่วยดูแลย่าที่เป็นอัมพาตเวลากลางคืน ดังกล่าวที่ว่า

“ถึงบ้านห้าโมง ไปช่วยยายอุ้มตาอาบน้ำ กลับบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้าดูยาบ้าง ดูทีวี
บางทีก็นั่งคุยกับเพื่อน กลางคืนก็อยู่บ้าน ไม่ได้ออกไปไหน อยู่จนชินแล้ว เพราะย่าจะเรียก
ทั้งคืนถ้าแกล้งขึ้นมา กินน้ำบ้าง อดนู๋ให้บ้าง ทั้งๆ ที่แกล้งนู๋ไม่ได้แกล้งยังสูบ ผมจุดให้แล้ว
แกล้งคาบไว้ดูๆ เดี่ยวเรียกอีกแล้ว ไฟจะไหม้ปากให้อาหรูหรือออก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15,
สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

ถึงอย่างไรก็ตามการเสพยาบ้าก็ยังคงมีอยู่บ้าง ตามโอกาสที่เพื่อนมารวมตัวกัน
ดังกล่าวที่ว่า

“ไม่รู้หรอก (ว่าเล่นแค่ไหน) เขาบิ๊ มาให้ เล่นแล้วพอมันหมดฤทธิ์ก็แย่แต่บอกไม่ถูกว่า
ทำไมต้องเล่น (เสพยาบ้า) เหมือนมันติดกลืนนะ แต่วันที่อาจารย์จับ ได้เนี่ย วันนั้นก่อนตรวจเป็นวัน
เกิดเพื่อนมันเอา (ยาบ้า) มา ก็เล่นกันทั้งวง มันบอกไม่เป็นไรหรอกเฮ้ยที่สองที” (ผู้ให้ข้อมูล
รายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

สำหรับการเข้าถึงยาบ้า เป็นไปตามโอกาส คือ มีเพื่อนเอามาให้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นผมก็ไม่ได้เล่นตลอดจนะครับ ไม่เคยซื้อเอง เขาเล่นก็แบ่งๆ กับเขาให้เงินเขาบ้าง ยิ่งตอนเรียนนี้เพื่อนๆ ที่ทำงานมันกลับมาบ้านที่ถึงจะเล่น แต่ก็ไม่บ่อยเดือนครั้งสองครั้ง...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ การนำไปสู่การเสพกัญชา และติดกัญชาในที่สุด รวมถึงเกิดบาดแผลทางใจจากพฤติกรรมของตนเอง และมีปัญหาด้านสุขภาพอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ยาบ้าผมไม่ได้เล่นแล้วตั้งแต่วันที่อาจารย์ตรวจเจอ แต่กัญชาต้องสูบบันทุกวัน วันไหนไม่สูบกระวนกระวายนอนไม่หลับเขามาก็กลืนได้ มันทรมานมาก ผมหยุดมันไม่ได้ ทำได้แค่ลดลงเท่านั้น ผมคิดมันขนาดไม่กล้าไปค้างที่ไหนไกลบ้านกลัวจะไม่ได้ดูมัน ยิ่งถ้าวันหยุดก็สามเวลาหลังอาหารเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“สูบแล้วเหมือนไม่คิดอะไร อยู่ไปวันๆ ไม่เคยนึกถึงอนาคต คิดวนไปวนมาแต่เรื่องในอดีตคิดแล้วคิดอีก ยิ่งเครียด เครียดก็สูบอีก บางทีรู้สึกเหมือนไม่คิดมันจะแน่นหน้าอก หายใจไม่ออก ต้องไปหาหมอตอนกลางคืนก็เคย แต่หมอเขาก็ไม่รู้หรือกว่าผมสูบกัญชาเขาคิดว่าผมสูบบุหรี่ก็บอกให้หยุดบุหรี่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ผมเสียใจที่ผมเคยเกรง ทำชีวิตให้แย่ลงไปอีก ไม่ค่อยได้ดูแลแม่ หลายครั้งที่แม่เดือนแล้วผมไม่เชื่อ แม่เดือนให้เลิกสูบกัญชาผมก็เลิกไม่ได้ ผมขอโทษที่โกหกว่าผมแค่ยาบ้า แต่ผมไม่อยากให้หมอรู้ว่า ผมเลวร้ายขนาดนี้ (ตาแดงน้ำตาคลอ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

ผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ อารมณ์แปรปรวนหงุดหงิดง่าย

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ด้วยความสมัครใจ ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา โดยเข้าร่วมกิจกรรมของกระบวนการบำบัดรักษาต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันสามารถหยุดการเสพยาบ้า ได้นาน 3 เดือน หยุดเสพกัญชาได้นาน 2 เดือน อีกทั้งใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้าน ช่วยทำกิจกรรมต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อการเรียน มากขึ้น ร่วมกับการพบทวนตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่สมควรกระทำ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมเพิ่งมาคิดว่าต้องทำให้ได้ตอนคุยกับหมอ (พยาบาลบำบัดยาเสพติด) นี่แหละ กลับบ้านก็ไปคิดถึงสิ่งที่เล่าให้หมอฟัง มันรู้สึกทำไมเราทำตัวให้ตกต่ำเลวร้ายลงเรื่อยๆ ทั้งที่มีการศึกษาสูงกว่าวัยรุ่นแถวบ้านยังให้เขาพาเราไปในทางไม่ดีได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ตอนนี้หยุดหมดทุกอย่างจริงๆ รับประทานน้ำจะ 3 เดือนแล้ว ก็เกือบ 2 เดือนนะ ผมแค่ กินยา ที่หมอให้ แล้วก็ไม่ได้ไปหากลุ่มที่เขาคุยกัน แต่เจอหน้าก็หักเขานะ เขาก็ชวนผมบอกเลิกแล้ว เขายังหัวเราะเลยว่าจะได้สักวัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

ในขณะที่เข้ารับการบำบัดรักษาผู้ให้ข้อมูลมีโรคซึมเศร้าร่วมด้วย ซึ่งได้ส่งต่อเพื่อขอรับ การรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และได้รับการรักษาโดยการให้รับประทานยา Haloperidol 5 มิลลิกรัม Benzhexol 5 มิลลิกรัม รับประทานก่อนนอน และ Fluoxetine 20 มิลลิกรัม รับประทานในตอนเช้า หลังรับประทานยา พบว่าคะแนนของโรคซึมเศร้าลดลงสู่ภาวะปกติ มีการยับยั้งความคิด ได้ดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนี้ดีครับร่างกายแข็งแรงดี จะมีก็บางวันที่ขาดค่าก็เครียดเพราะผมไม่ได้ทำอะไรผิด เขาทะเลาะกับน้ำก็มาพาลผม เป็นสักพักก็คิดได้ว่าช่างเขาเถอะ ถ้าเป็นเมื่อก่อนผมคงออกไปหาเพื่อนสูบบุหรี่หรือยาบ้าไปแล้ว เรื่องเรียนก็ทำงานส่งอาจารย์ทันแล้วผมว่าความสนใจ มันมากขึ้น เมื่อก่อนเหมือนสลักๆ แต่ว่าทำให้ผ่านๆ ไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ ร่างกายตื่นตัว นอนไม่หลับ และเมื่อหมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกปวดเมื่อยตาม ร่างกายอ่อนเพลีย ไม่มีแรง และง่วงนอน ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันทำให้เราตื่นตัวตลอดเวลา ไม่เหนื่อย ไม่ง่วง ถ้าเล่นเหินกลางคืนก็นอนไม่ได้ พอเช้าต้องทำงานก็ง่วง หมดสภาพทำงานไม่ไหวก็ต้องฝืนทำไป ตอนนั้นอยู่อยู่ไม่ได้เรียน แต่ตอนเรียนนี้เล่นน้อย แล้วก็นานๆ ครั้ง เลยไม่มีอาการอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำให้รู้สึกเพลิน และลืมความทุกข์ แต่เมื่อหยุดเสพยาบ้า จะให้ความต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นไปในทางที่ต่างกัน ดังกล่าวไว้ว่า

“การใช้ยาหรือการรับมันไม่ดีหรอก ใครรู้เขาก็รู้ถูกว่าเป็นขี้ยา ผิดกฎหมายด้วย แต่ตอนเล่นมันเป็นช่วงหนึ่งที่ทำให้เราสบายใจลืมเรื่องกลุ่มหรือปัญหาไปมันรู้สึกเพลินๆ ไป” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 15, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 15

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามช่วงวัย คือ วัยเด็กจะอยู่กับครอบครัว เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่ออายุ 16 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า วิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล และภาวะการณ์ของครอบครัว วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ นาน 3 เดือน หยุดเสพยาบ้าได้ 2 เดือนให้ความร่วมมือดี สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุข นอนไม่หลับ ไม่รู้สึกหิว ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายนี้ ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำให้รู้สึกเพลิน และลืมความทุกข์ แต่เมื่อหยุดเสพยาบ้า จะให้ความต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นไปในทางที่ตรงกันข้ามจากความหมายเดิม

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16 เพศชาย อายุ 21 ปี เสพยาบ้ามานานประมาณ 3 ปีเศษ กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างยนต์ สถานภาพสมรส คู่ บิดา มารดา แยกทางกันตั้งแต่อายุประมาณ 1 ขวบจากนั้น มารดาจึงนำตนมาเลี้ยงดู โดยลำพังที่บ้านของมารดา ซึ่งมีสมาชิกของครอบครัว จำนวน 3 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 51 ปี แม่ใหญ่ อายุ 70 ปี และตัวผู้ให้ข้อมูล รายได้ของครอบครัวมาจากอาชีพทำนา และขายขนมของมารดา ฐานะค่อนข้างดี สัมพันธภาพของครอบครัว ไม่แน่นอนมีทั้งใกล้ชิด และห่างเหิน สำหรับลักษณะการเลี้ยงดู ไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามวัย กล่าวคือ วัยเด็กมีการควบคุมดูแลหรือลงโทษ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะเลี้ยงดูแบบตามใจ และให้อิสระ

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พ่อกอาศัย ตั้งอยู่ในเขตชุมชนชนบท มีบ้านเรือนอยู่ติดๆ กันเป็นกลุ่มๆ ลักษณะบ้านที่พ่อกเป็นบ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ มีรั้วเอาจของไม้ยืนต้นรอบๆ บ้าน

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ เนื่องจากการค้ากับบิดาแยกทางกัน ตั้งแต่ผู้ให้ข้อมูลอายุประมาณ 1 ขวบ จากนั้น มารดาจึงนำตนมาเลี้ยงดูโดยลำพังที่บ้านของมารดามีสมาชิกของครอบครัว จำนวน 3 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 51 ปี แม่ใหญ่อายุ 70 ปี และ ตัวผู้ให้ข้อมูล รายได้ของครอบครัวมาจากอาชีพทำนา และขายขนมของมารดา ฐานะค่อนข้างดี

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท คือ ช่วงที่เรียนระดับ ปวช. ใกล้ชิดกับมารดา และแม่ใหญ่ แต่เมื่อเปลี่ยนสถานที่เรียนในระดับ ปวส. จะห่างเหินกับครอบครัว และเมื่อกลับมาเรียนในสถานศึกษาใกล้บ้านจะใกล้ชิดกันอีกครั้ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่กันมา 3 คน แม่ แม่ใหญ่ เลี้ยงผมมาตั้งแต่เล็กๆ มีอะไรก็แม่คอยดูแลมาตลอด”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู สำหรับลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามวัย กล่าวคือ วัยเด็กมีการควบคุมดูแลหรือลงโทษ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะเลี้ยงดูแบบตามใจ และให้อิสระ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนเด็กๆ เขาก็บ่น ก็ดี เราไม่เข้าใจก็เบื้อ ว่าทำไม พอโตก็รู้แล้วว่าเขห่วงเรา”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“โตมา เขาก็เริ่มปล่อยๆ อยากรู้ไร ก็ซื้อให้ แบบตามใจจะส่วนมาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล เริ่มมีเพื่อนสนิทเมื่อเรียนระดับอาชีวศึกษา ซึ่งส่วนมากเสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนมัธยมก็มีเพื่อนบ้าง แต่ไม่ได้ไปไหนด้วยกัน แบบเรียนด้วยกันคุยกัน ตอนนั้น

ยังไม่เที่ยว พอมาเรียน ปวช. ถึงมีกลุ่มที่สนิทกัน ไปไหนทีไปกันทั้งห้อง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“กีฬารบคารับของมันเยอะ เรียกว่าเคลื่อนไหวก็ได้ อย่างที่ตอนนี้เล่นกันเกือบหมด”
(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสด้านความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหาผู้เสพยาจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือกับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการสุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบผู้เสพยาจะมีการดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจากสถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบยาเสพติด ในบางส่วนของส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามช่วงวัย คือ วัยเด็กจะอยู่กับครอบครัว เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น เล่นสนุกๆ แต่งรถมอเตอร์ไซด์ คีฬา เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนปี 1 ปี 2 ก็ไม่มีอะไร แค่ออกไปกับเพื่อนแท่งสนุกบ้าง ดูอะไรรถบ้าง บางทีก็แต่งรถ แม่ก็บ่นๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“คิมเหล้า ก็คิมบ้าง ส่วนมากก็อยู่หอเพื่อน แต่ตอนนั้นเพื่อนๆ ก็เสพยาอะไร (เสพยาบ้า) แต่ผมไม่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุประมาณ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับอาชีวศึกษา ชั้น ปวช. ปีที่ 3 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะอารมณ์ที่รู้สึกสูญเสียของรัก ประกอบกับอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลองในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้น รดหายครับ แม่เพิ่งซื้อให้ใหม่ เสียใจ เสียขาย ไม่รู้จะทำไง ก็คิดว่าเสพยามันจะได้ช่วยให้ลืมๆ ไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“เพื่อนมันเห็นเราเสียใจ มันก็ชวน บอกให้ลองแล้วจะดีขึ้น เมื่อก่อนก็อยากลองเหมือนกันแต่ไม่กล้า คิดย้อนไปมันเหมือนเป็นข้ออ้างกับตัวเองว่ากำลังเสียใจถึงเสพยา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเรื่องปกติของวัยรุ่น ที่อยากรู้อยากลอง และมีโอกาส ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันเยอะมากครับตอนนั้น เล่นกันเกือบทุกคน แต่อาจารย์เขาไม่ตรวจเหมือนที่นี่ (สถานศึกษาปัจจุบันตรวจปัสสาวะบ่อย) ก็ไม่มีใครรู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“ผมว่ามันเป็นเรื่องธรรมดาที่ของมันหาง่าย ใครๆ ก็เสพ อย่างวัยรุ่นนี้มันอยากรู้อยากลองอยู่แล้ว ถ้ามีโอกาส” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ ในช่วงที่ศึกษาอยู่ระดับ ปวช. พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ดำเนินกิจกรรมของครอบครัวได้ตามปกติ แต่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน สนใจการเรียนน้อยลง เสพยาบ้า และดื่มสุรา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ปกติครับ ยังทำงานบ้าน ภูบ้านล้างจาน แต่จะคิดเพื่อนมากกว่าเดิม คือไปไหนไปกัน ส่วนมากก็เที่ยว กินเหล้า ยาบ้างอะไรบ้าง แต่ก็เรียนจบ ปวช.” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“เรียนแย่ลงกว่าเดิม เพื่อนโคตรก็ไปตามๆ กัน สอบเลยไม่ค่อยได้ บางทีก็ไป

อยู่หอเพื่อนแหละ ไม่ได้ไปไหน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

และช่วงที่ศึกษาระดับ ปวส. ในจังหวัดปริมณฑล การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างอิสระ ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปกับการ เที่ยว และดื่มสุรา รวมถึงการเสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรียนที่โน้น ไม่เหมือนบ้านเรา อาจารย์เขาไม่มาตามอย่างนี้ ใครจะเรียนก็เรียน ทำงาน แล้วกัน ไม่ส่งก็รับผิดชอบตัวเอง บางวันเข้าเรียน ปายสาม จี้เกียจก็ไม่ได้เข้าเรียน ...กลางคืนเที่ยว กินเหล้า กลับเกือบเช้า นอนเพลินไปเรียนไม่ไหว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“มันอิสระเกินไปครับ อยู่บ้านยังมีแม่ แม่ใหญ่บ้าน ยังดึงได้บ้าง อยู่อย่างนั้น ก็เพื่อน 3 คน กลุ่มเดิมที่นี้ ชวนกันเที่ยวอย่างเดียว แต่ขาดอนันท์ก็ใช้ไม่เท่าไรนะ เมาเสียมากกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

สำหรับการเข้าถึงยาบ้า เป็นไปตามสภาพของสิ่งแวดล้อม โดยสามารถเข้าถึงยาบ้าได้ง่าย ในขณะที่เรียนอยู่ระดับชั้น ปวช. จากนั้นจะเข้าถึงได้ตามโอกาสที่มีเพื่อนนำมาให้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรียน ปวช. ไม่ค่อยเล่นบ่อยเพราะมันไม่รู้จักใคร แล้ว รุ่นที่เขาไม่ชอบเรื่องอย่างนี้ด้วย ก็ห่างไป บางทีเกือบเดือนก็มี เพื่อนมีมาให้เวลามันกลับบ้านถึงได้เล่น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“มันเยอะ เกือบเลย มีดังก็ซื้อได้ อาจารย์เขาไม่เข้มเหมือนที่นี้ ก็เล่นกันสบาย อย่างผม ไม่ค่อยเล่นก็อาทิตย์หนึ่ง ครั้งสองครั้ง อันสองอัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ การเสียโอกาสทางการศึกษา มีความรู้ต่ำกว่าตนเอง ถิ่นเหลว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไปเรียนที่...เกือบ 2 ปี ไม่ได้อะไรเลย เกรดไม่ถึง รู้ว่าโคตรโง่ โง่ๆ เลยลาออกมาอยู่บ้าน ตอนนั้นคิดว่าจะไม่รับกวนแม่แล้ว เขาส่งเรียนก็เรียนไม่จบ คิดจะทำงาน เป็นลูกจ้าง

ในร้านทำเครื่องเสียงไปก่อน อีก 4-5 ปี ชำนาญก็จะเปิดร้านทำเอง แต่แม่มาถามว่าอยากเรียน
อีกไหม ผมบอกอยาก แม่เลยให้มาเรียนที่นี่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

ผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ มารดาเสียใจ และสิ้นเปลืองรายจ่ายเพื่อการศึกษา
ที่ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่ร้องไห้ แม่บอกผิควางที่ผมเป็นอย่างนี้ ผมก็เสียใจ ที่เหลวไหล ติดเพื่อน
ติดเที่ยว พลาดเงิน ไปเยอะ เดือนละ 7 พัน แม่หมดไปแสนกว่าบาท แต่ผมไม่ได้อะไรกลับมาเลย
(ก้นหน้าเงิบ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ด้วยความ
สมัครใจ ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา โดยเข้าร่วมกิจกรรมของกระบวนการบำบัดรักษาต่อเนื่อง
หยุดการเสพยาบ้า ได้นาน 2 เดือน แล้วมีการเสพยา โดยให้เหตุผลว่าเพื่อนนำมาให้แล้วตนเอง
ไม่สามารถหยุดความต้องการหรือห้ามตนเองได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อวันเสาร์ครับ ทำเครื่องเสียงกัน เพื่อนมา มีของด้วยมันแบ่งให้ครึ่งหนึ่ง
ผมก็ไม่รู้เหมือนกันทั้งๆ ที่ตั้งใจจะเลิก แต่ก็เล่นอีก (น้ำตาคลอ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์,
18 กรกฎาคม 2552)

ในขณะที่เข้ารับการบำบัดรักษาผู้ให้ข้อมูลเข้าพิธีวิวาห์ กับคู่สมรสที่คบหากันในช่วงที่
ออกจากการเรียนระดับ ปวส. แล้วกลับมาอยู่บ้าน และไปสมัครทำงานร้านติดตั้งเครื่องเสียงรถยนต์
ดังคำกล่าวที่ว่า

“พอ ออกมาแล้วคิดว่าจะไม่รบกวนเงินแม่อีก ก็ไปทำงานที่...ติดตั้งเครื่องเสียงรถ
ตอนนั้นแทบไม่เล่นเลย ยกเว้นเวลางานเร่งๆ ก็คืบกันกับแฟน เขาเรียนราชภัฏ แม่คงบอกหมดแล้ว
ว่า ผมจะแต่งงานวันที่ 5 เดือนหน้า (เดือนพฤศจิกายน)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 20 ตุลาคม
2552)

ในช่วงที่เสพยาบ่อยลงหรือเว้นระยะการเสพยาได้ จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว

และมีความคิดมุ่งมั่นที่จะหยุดเสพยาบ้ามากขึ้น รวมถึงรู้สึกผิดกับพฤติกรรมที่ผ่านมาอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ดีครับ แม่ก็ตั้งใจที่ผมเรียนต่อ ช่วยแม่ทำนา หวานปุ๋ยพรวนน้ำ ทำทุกอย่างที่แม่ทำ ตอนนี้คิดอย่างเดียวว่าจะพึ่งพาตัวเองให้ได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 20 ตุลาคม 2552)

“ผมเห็นแม่เสียน้ำตา ใจมันคิดว่า กูต้องทำได้ ทำให้แม่เสียใจมานานแล้ว ตั้งแต่วันนั้นมาก็ไม่เล่น เพื่อนมาก็ไม่เอา แม่ก็ไม่มีอะไรต้องบ่น เราก็ไม่มีเรื่องเครียด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ ร่างกายตื่นตัว ขยันทำงาน รู้สึกเพิ่ดเพลิน นอนไม่หลับ แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยา จะมีอาการอ่อนเพลีย ง่วงนอน และรับประทานอาหารมากกว่าปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ขามันก็ช่วยกระตุ้นให้เราอยากทำโน่นทำนี่ ไม่ขี้เกียจแล้วก็เพลิน แต่เวลานอนเอาแล้วง่วงแต่ใจไม่หลับ ก็ทรมาน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

“มันไม่คิดตอนหมดฤทธิ์ นอนอย่างเดียวนะ ตื่นมากก็กิน กินมากนะแต่ไม่มีแรง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้สนุก คลายเครียด ขยันทำงาน และรู้สึกเพลิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“สมัยเรียนก็ไม่คิดอะไรจะไปสนุกๆ ลืมเรื่องเครียดๆ ได้ พอทำงานเล่นมันก็ดี ขยันทำโน่นนี่ อย่างทำเครื่องเสียงมันก็ทำได้ยาวเพลินไม่เบื่อ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 16

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามช่วงวัย คือ วัยเด็กจะอยู่กับครอบครัว เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เมื่ออายุ 18 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า วิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล และอิสระในการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ ให้ความร่วมมือดี การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุข นอนไม่หลับ ไม่รู้สึกหิว ผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีมุมมองว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำให้รู้สึกเพลิน และลืมความทุกข์แต่เมื่อหยุดเสพยาบ้า จะให้ความต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นไปในทางที่ต่างกัน

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17 เพศชาย อายุ 19 ปี เสพยาบ้ามานาน 2 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส คู่ บิดา มารดา แยกทางกัน ตั้งแต่แรกเกิด ไม่มีใครรับผิดชอบเลี้ยงดู พี่สาวของบิดาจึงรับไว้เป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัว มีสมาชิก จำนวน 6 คน ประกอบด้วย มารดาบุญธรรม อายุ 47 ปี บิดาบุญธรรมอายุ 50 ปี พี่ชาย อายุ 22 ปี ขึ้นไป (มีประวัติเสพยาบ้า) น้องชายอายุ 14 ปี (เสพยาบ้า) หลานชาย อายุ 3 ขวบ และผู้ให้ข้อมูล อายุ 20 ปี รายได้หลักของครอบครัวมาจากการประกอบอาชีพของบิดาบุญธรรม ซึ่งเป็นได้ทั้งเรือประมงขนาดเล็กกลาง รองลงมาเป็นรายได้ของมารดาบุญธรรมจาก การเลี้ยงปลา และ บ้านเช่า ฐานะดี สัมพันธภาพของครอบครัว ห่างเหิน ไม่เคยเห็นหน้ามารดาผู้ให้กำเนิด ส่วนบิดาจะได้พบกันบ้างในบางครั้งแต่ไม่ค่อยได้พูดคุย โดยผู้ให้ข้อมูลจะคุ้นเคยกับมารดาบุญธรรมเพียงคนเดียว ลักษณะการเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ และให้อิสระ

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยเป็นบ้านปูน 2 ชั้นบ้านชั้นล่าง เป็นที่พื้นที่เอนกประสงค์ ของครอบครัว เช่น ดูกีวี เล่นเกมส์ รับประทานอาหาร และพักผ่อน เป็นต้น จากการสังเกตพบว่า

บ้านติด 2 ชั้น หน้าบ้านเป็นลานปูน ตั้งอยู่ในกลุ่มบ้านอื่นซึ่งเป็นบ้านชั้นเดียว จำนวน

มากกว่า 10 หลังคาเรือน ภายในบ้านชั้นล่าง ติดกับประตูทางเข้าเป็นห้อง ที่ประกอบด้วย ทีวี คอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง โซฟาไม้ และที่นอน 2 อัน ตั้งบนพื้นหน้า ทีวี ของเครื่องใช้ วางเป็นหมวดหมู่

ที่พักอาศัยเป็นชุมชนชนบท ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อของสองจังหวัด จากทะเบียนการ บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะเห็นได้ว่าชุมชนนี้ และชุมชนข้างเคียงมีผู้ขาย และเสพยาบ้าอยู่จำนวนหนึ่ง

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ เนื่องจากมารดา กับ บิดาของผู้ให้ข้อมูล แยกทางกันตั้งแต่เล็ก ไม่มีใครรับผิดชอบเลี้ยงดู พี่สาวของบิดาจึงรับไว้เป็นบุตรบุญธรรมของ ครอบครัว ครอบครัวประกอบด้วย มารดาบุญธรรม อายุ 47 ปี บิดาบุญธรรมอายุ 50 ปี พี่ชายต่าง มารดาอายุ 22 ปีเศษ น้องชายต่างมารดาอายุ 14 ปี หลานชาย อายุ 3 ขวบ และ ผู้ให้ข้อมูล อายุ 20 ปี รายได้หลักของครอบครัวมาจากการประกอบอาชีพของบิดาบุญธรรมซึ่งเป็นได้ทั้งเรือประมง ขนาดกลาง รองลงมาเป็นรายได้ของมารดาบุญธรรมจาก การเลี้ยงปลา และ บ้านเช่า ฐานะดี

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัว บิดา มารดาแยกทางกัน ไม่เคยเห็นหน้ามารดา ส่วนบิดาจะได้พบกันบ้างในบางครั้งแต่ไม่ได้พูดคุย โดยผู้ให้ข้อมูลสนิทกับ มารดาบุญธรรมมากกว่าคนอื่น ๆ แต่จากภารกิจของมารดาบุญธรรม เช่น การเลี้ยงหลาน การเลี้ยงปลา และการเดินทางไปพบสามีแต่ละเดือน จึงอยู่ร่วมกันด้วยสัมพันธภาพที่ห่างเหิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่ ไม่เคยเห็น ไม่รู้อยู่ที่ไหน แต่พ่ออยู่บ้านย่า แล้วเขาก็มาช่วยแม่ (บุญธรรม) เลี้ยงปลาเจอกันก็พูดกันบ้างบางทีก็เฉยๆ เขาคิดเหล้าด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“สามีบ้า เขานานๆ กลับมาก็ไม่สนิทกัน สนิทกับป้า แต่ไม่ค่อยได้คุยกันเขาใช้ทำอะไรก็ทำ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ป้าซึ่งเป็นมารดาบุญธรรมเป็นผู้เลี้ยงดูมาตั้งแต่เกิดเลี้ยงเหมือน บุตรคนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งการเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจให้อิสระมีการทำโทษบ้าง เมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งแต่เกิด เรียกป้าว่าแม่ เขาเลี้ยงหนูเหมือนลูก แม่เขาก็มีลูกของเขา...” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“ป้าเลี้ยงเหมือนกันหมดไม่ค่อยให้ทำอะไร ช่วยเวลาเขาใช้เท่านั้น เขาใจดี ถ้าทะเลาะกัน ก็โดนตี สมัยก่อนๆ ใครก่อเรื่อง 3 ที คนอื่นที่เดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มเดิมตั้งแต่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เคยเรียนด้วยกัน บางคนอาศัยอยู่ละแวกเดียวกันอีกด้วย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น คมกาว หนีเรียน ทะเลาะวิวาท เป็นต้น และเมื่อเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษายังคงติดต่อกับเพื่อนกลุ่มเดิมที่มีทั้งศึกษาต่อ และไม่ได้ศึกษาต่อ และเป็นผู้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อน คมกาวด้วย แต่ผมเหมีน มันอยู่กันในห้อง ผมเปิดประตูห้องเข้าไปก็ได้กลิ่นแล้ว เหมีนมาก บางทีมันก็ไปตามป่าข้างบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“เคยคิดว่าไม่มีเพื่อนจะอยู่อย่างไร ตอนนั้นกลุ่มผมไปติเขาเข้า โรงบาลเลย ผมก็ถูกจับมัน หนีกันหมด ผมก็โม โห เลยคิดอยากคัดพวกมันทิ้ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาว่างเว้นไว้สำหรับการค้นหาผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของการศึกษา โดยร่วมมือกับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการสุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อดกลงให้ออกจากสถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ดำเนินกิจกรรมประจำวันตามปกติ ได้แก่ ช่วยงานทำงานที่เป็นกิจกรรมของครอบครัว และ ไปโรงเรียน แต่ จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ออกเที่ยว โคตรเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมช่วยงานบ้าน ขกน้ำ ขกปลาตอนจับปลา ขกกระชัง แยกปลาขึ้นรถที่มารับ บางวันก็ให้อาหารปลา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“เมื่อก่อนเหมือนอยากออกเที่ยว ติดเพื่อน เข้าบ้านแล้วก็ไม่หาเพื่อน เข้าบ้านที่ 3-4 ทุ่ม มีเพื่อนเยอะแหละ แต่ตอน ม.3 เริ่มออกกันบ้าง เขาไม่ค่อยเรียนกัน ก็เหลืกันน้อย เย็นก็ไปหาเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 17 ปี ขณะกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น ปวช.ปีที่ 2 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้า ได้เห็นการเสพยาบ้า ได้กลิ่นหอมของยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้อยากลอง ในตัวที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนมันเรียกให้ลอง ไปเปล่า ไม่คิดอะไรเลยมันเรียกก็ตามมันไป เห็นมันเสพ (ยาบ้า) เขาก็ทำให้เราทำไม่เป็น เสพแล้วมันเพลิน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“เห็นเพื่อนมันทำกัน มันหอมดี ก็อยากลองครับ ครั้งแรกนี่ ปี 2 เทอม 2 ช่วงปิดเทอม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเรื่องปกติของวัยรุ่นที่ต้องเสพยาบ้า เพราะอยากมีประสบการณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ปกติเป็นเรื่องธรรมดา ใครๆ ก็เสพ เราก็อยากรู้ว่ามันเป็นไงมันดูดแล้ว ได้อะไรถึงดูดกัน ต้องลองเองถึงจะรู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน และทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น เล่นฟุตบอล ดื่มสุรา เสพยาบ้า เป็นต้น แต่ยังคงดำเนินกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากทางบ้านได้ปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นติดเที่ยว ติดเพื่อน กลับบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วไปเล่นบอล เข้ามาอาบน้ำ กินข้าวแล้วก็ออกไปนั่งคุยกัน ที่สะพาน บางทีก็กินเหล้า 3-4 ทุ่ม ถึงเข้าบ้าน มีงานก็ทำ” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“ไม่บ่อย มีก็เล่น ไม่มีก็ไม่เป็นไร อาทิตย์ 2-3 ครั้ง ส่วนใหญ่ก็เพื่อนแหละ” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

สำหรับการเข้าถึงยาบ้า เป็นไปได้ง่าย และสะดวก หากมีเงิน และอยู่กับเพื่อนที่เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“(ห้าวเราะ) ไม่ยาก แต่ผมไม่เอาที่วิทยาลัยนะกลัวอาจารย์รู้ ส่วนมากที่บ้าน จะเอาตอนไหนก็ได้ถ้ามีดั่ง บางทีเราไม่มีเพื่อนก็แบ่งให้ ไข่...(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1) ก็ขาย หมอลองถาม... (ชื่อผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ ขาดความพร้อม และขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เกิดความขัดแย้งกับผู้ปกครอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันก็มีผล จะเพลีย ก็ต้องนอน แอบอาจารย์นอนหลับที่โต๊ะนั่นแหละ อาจารย์ เขาไม่เห็น เรียนก็ไม่รู้เรื่อง ก็ไม่มีใครรู้ เรียนไม่รู้เรื่องมันก็เบื่อ อยากกลับบ้าน มันเพลีย ไม่มีแรง โดดก็อยู่ตามห้องแหละนอน...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“แม่เตือนทุกวัน ไม่ให้ไปมั่วซุม แต่ผมอยากไป 4 ทุ่ม ก็กลับบ้าน แม่ก็บ่นแต่ผมไม่เถียง เขาแค่นบ่น ผมก็เดินหนี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

ผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ทำให้ผู้ปกครองเสียใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“วันนั้นที่เขาตรวจผมไม่ได้มาโรงเรียน พอ 2-3 สัปดาห์ เขาก็มาตรวจอีก ก็เจอ อาจารย์โทรหาแม่ แม่ก็มาอีกวัน กลับไปแม่ก็ว่าเดือนทุกครั้ง แม่ร้องไห้ ไม่อยากให้แม่รู้ตอนที่ตรวจเจอ เพราะแม่เดือนตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

4. วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ด้วยความสมัครใจ ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา โดยเข้าร่วมกิจกรรมของกระบวนการบำบัดรักษาค่อนข้างต่อเนื่อง ซึ่งระหว่างนั้น สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้า และลดปริมาณลงได้ โดยเสพยาประมาณ 2-3 เดือนครั้ง ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน และครอบครัว มากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็ถ้าไม่เล่นมันก็เรียนรู้เรื่อง เล่นมันไม่รู้เรื่อง ตอนนี้จะรู้เรื่องขึ้น ไม่เบื่อเรียน ไม่ต้องโดดเรียน อาจารย์สั่งงานก็ส่งทัน ก็อยากเรียนไปเรื่อยๆ ให้จบ ไม่ได้เที่ยว ไม่ได้อะไร ร่างกายก็แข็งแรง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“เลิกได้ 2-3 เดือนนี้ไม่ยุ่งเลย แต่มีบางครั้งเพื่อนมันเอามา มันเล่นก็แบ่งๆ กัน หลายคน ไม่ได้ซื้อหรือหามาเหมือนเมื่อก่อน เคยคิดหยุดตลอดเวลานะ เวลาไม่เห็นแต่พอเวลาเห็นมันอยาก มันห้ามตัวเองไม่ได้ ถ้าหยุดอยู่กับบ้านไม่เจอเพื่อนก็หยุดได้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

ในระหว่างที่เว้นระยะการเสพยาบ้าผู้ให้ข้อมูลมีการคิดทบทวนได้เกี่ยวกับเรื่องของอนาคต และการเรียน รวมถึงให้ความสนใจคบหาเพื่อนหญิงจนต้องใช้ชีวิตคู่โดยไม่ได้เจตนา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่อยากจะเล่น อยากเลิกอยู่แล้ว ถ้าไม่ตรวจเจอผมคงเล่นต่อไปอีก ตอนนั้นกลัวมากกลัวแม่โกรธแล้วไม่ให้เรียน ถ้าไม่ได้เรียน ก็มีวุฒิแค่ ม.3 จะทำอะไร ได้ ถึงทำงานก็ต้องเป็นงานหนัก แ่ถ้าอาจารย์ยังตรวจไม่เจอก็คงจะหมกมุ่นไปเรื่อยเลิกไม่ได้แน่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“ก็นั่นแหละ พอหยุดเขาก็จับเด็ก ปวช.1 คุยเล่นๆ ได้ไม่ถึงเดือน วันนั้นมีเลิกแถวบ้านมัน (กรรข) แหละ ไปเที่ยวด้วยกันมัน ไม่กลับบ้าน มากับผม เข้าพ่อแม่มันมาตามแต่เช้า จะแจ้งความ แม่ก็เลยไปพูดตกลงให้ ตอนนี้อยู่บ้านผม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“โอ๊ย พอดูอ้วนท้วนหน้าตาดี ว่าเลิกยา ก็เบาใจ ได้พักเดียวจริงๆ มาปวดหัวเรื่องนี้อีก พาลูกเขมาอายุ 14 เอง ยังไม่ทำบัตรเลย เข้าพ่อแม่เขาก็จะมาเอาเรื่อง เราก็ว่าเขาจะเอาแปดหมื่น ต่อเขาเหลือ สี่หมื่นแล้วแยกๆ กันไป ก็เสียค่ายลูกเรา มันก็ว่า เสียคั้งสี่หมื่นจะปล่อยมันไป ทำไมละแม่ เอามาอยู่กับหนู เดียวเบื้อ ก็เลิกกันไปเอง...” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ทำให้ ร่างกายตื่นตัว นอนไม่หลับ รับประทานอาหารไม่ได้ และเมื่อหมดฤทธิ์ยา จะรู้สึกปวดศีรษะ หดแรงแรง ดังคำกล่าวที่ว่า

“เล่นเฮนอยู่ได้ทั้งคืนถึงตี 4 ไม่ถึงอันนะมากที่สุด ดูดตอนเฮนอยู่จนตี 3 ตี 4 กลับ 3-4 หุ่บ แล้วก็นอนเฉยๆ เล่นโทรศัพท์ ดูหนัง CD กลับก็เข้าๆ 1 ชั่วโมง กลับอีกทีตอนเช้า แม่ก็ปดุก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“ถ้าใช้นาน มันก็ปวดหัว ไม่ได้กินข้าว คนอื่นไม่รู้ไม่เคยเล่าให้ใครฟัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

“กินนอน ต้องพัก ถ้าเราเล่นไปแรกๆ มันก็ดี พออาการมันหมดเราก็ต้องไปเล่นต่อ ถ้าไม่มีต่อมันก็ปวดหัว หดแรงแรง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้สพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยทำให้รู้สึกเพลิน และมีความสุข ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยาก อยากจะดูดมัน นึกถึงความเพลินสบายเวลาดูด มีความสุข อะไรเงี้ย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 17

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ใช้ชีวิตดำเนินกิจกรรมประจำวันตามปกติ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ไม่ค่อยเข้าเรียน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 17 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้า วิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล และอิสระในการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ ให้ความร่วมมือดี สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้พึงพอใจ เพลิดเพลิน และ มีความสุข นอนไม่หลับ ไม่รู้สึกหิว ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายนี้ ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้รู้สึกเพลิน